

BÀN VỀ GIỮ GÌN NGHỆ THUẬT NGÂM THƠ TRONG ĐỜI SỐNG HIỆN NAY

Thượng tá, ThS Nguyễn Xuân Cẩn
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Giá trị văn hóa truyền thống được lớp lớp thế hệ người dân Việt Nam lưu truyền, giữ gìn và phát triển trong đời sống hiện thực. Từ rất lâu, ngâm thơ đã đồng hành cùng đời sống tinh thần của nhân dân, nét đẹp đặc trưng văn hóa nghệ thuật Việt Nam. Theo thời gian, ngâm thơ trở thành loại hình nghệ thuật tiêu biểu, đặc biệt chỉ có ở Việt Nam. Bắt nguồn từ cuộc sống lao động cần cù, gian lao mà anh dũng của nhân dân ta, các tác giả đã sáng tạo những bài thơ hay, thông qua nghệ thuật ngâm thơ, với những nhịp điệu khi trầm, khi bổng, lúc giản dị, thiết tha mà chân tình, sâu lắng có sức mạnh lay động lòng người đến lạ kỳ, làm giá trị bài thơ nâng lên tầng cao mới. Ngâm thơ không những làm phong phú thể loại biểu diễn nghệ thuật, qua đó góp phần bồi dưỡng nhân cách, tâm hồn cao đẹp của các thế hệ với nhau trong con người Việt Nam. Ngày nay cùng với những biến đổi, thách thức đã và đang làm cho nghệ thuật ngâm thơ đứng trước nguy cơ bị mai một trong đời sống văn hóa tinh thần thường ngày của nhân dân. Từ đó viết bài “Bàn về giữ gìn nghệ thuật ngâm thơ trong đời sống hiện nay” cùng góp phần bé nhỏ vào giữ gìn, lưu truyền và phát huy giá trị văn hóa nghệ thuật của ngâm thơ trong đời sống tinh thần của nhân dân hiện nay.

1. Ngâm thơ là nguồn sức mạnh hình thành và bồi dưỡng nhân cách, tâm hồn con người Việt Nam

Theo thời gian, cùng với công cuộc đổi mới toàn diện của đất nước thì các giá trị truyền thống văn hóa được Đảng ta ngày càng quan tâm chú trọng, bảo tồn và phát huy, nhất là giá trị văn hóa phi vật thể. Việc giữ gìn, lưu truyền và phát triển các loại hình văn hóa nghệ thuật đặc trưng vốn có thể hiện nội dung lành mạnh, chứa đựng cốt cách, thuần phong mỹ tục, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, phục vụ nhu cầu về đời sống văn hóa tinh thần của nhân dân là nhu cầu thiết yếu. Trong các loại hình hoạt động nghệ thuật quần chúng, ngâm thơ là một loại hình văn hóa phi vật thể có giá trị những tiềm ẩn nguy cơ mai một, rất cần được bảo tồn và phát huy trong đời sống văn hóa xã hội đương đại để tiếp nối, trao truyền cho thế hệ hôm nay và mai sau. Văn kiện Đại hội XIII khẳng định: “Bảo vệ và phát huy các giá trị tốt đẹp, bền vững trong truyền thống văn hóa Việt Nam... xây dựng con người Việt Nam thời đại mới, gắn kết chặt chẽ, hài hòa giữa giá trị truyền thống và giá trị hiện đại”².

Ngâm thơ là thể loại nghệ thuật biểu diễn rất khó, so với các loại hình biểu diễn khác, bởi ngâm thơ khác với đọc thơ hay bình thơ. Đọc thơ đơn thuần là đọc lên bài thơ như khi trò chuyện. Bình thơ là nhấn mạnh hay kéo dài những chữ quan trọng với tiết tấu chậm rãi, trau chuốt hơn. Còn ngâm thơ thường không có tiết tấu, mỗi chữ trong câu thơ được ngân nga, lên cao, xuống thấp,

² Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.143.

khi trầm, khi bổng, nhịp nhàng.... ngâm thơ là cách thường thức thơ qua làn điệu, âm nhạc, dễ hiểu rõ và thấm thấu ý nghĩa trọn vẹn của từng lời thơ hơn. Từ ý thơ, vần thơ trong các bài thơ của mỗi tác giả, thông qua nghệ thuật ngâm thơ truyền cảm hứng đến người nghe cái hồn cốt, sâu lắng, giá trị của bài thơ một cách sâu sắc nhất. Bởi thể ngâm thơ là món ăn tinh thần không thể thiếu trong đời sống thường ngày của nhân dân ta từ bao đời nay. Tứ thơ vốn đã là âm hưởng của tình yêu, của gia đình, quê hương, đất nước, thể hiện tình cảm nồng nàn, sâu đậm giữa tác giả với đứa con tinh thần của mình. Qua tác phẩm thơ để tác giả thể hiện vốn tri thức, lối sống văn hóa, văn minh phong phú, đa dạng giữa đời sống hiện thực, giữa con người với con người, con người với xã hội và mang đậm ý nghĩa nhân văn sâu sắc. Vì thế ngâm thơ đi vào đời sống nhân dân, trong mỗi con người, mỗi gia đình, trong từng cộng đồng, địa phương, mang giá trị văn hóa nghệ thuật quý báu. Có lẽ chính vì yếu tố nhạc điệu linh hoạt ấy mà chỉ ở Việt Nam mới có nghệ thuật ngâm thơ độc đáo, trường tồn lâu đời (hơn mười thế kỷ). Do đặc tính ngôn ngữ và quy ước về vần điệu, thơ Việt Nam được biểu diễn ngâm thơ, còn ở ngôn ngữ khác người ta chỉ có thể đọc thơ hay bình thơ một cách diễn cảm chứ không thể ngâm thơ.

Với những người am tường văn hóa truyền thống, thì ngâm thơ chính là món “đặc sản” của âm nhạc dân tộc giao hòa cùng thi ca. Nước nào trên thế giới cũng có thơ, bài thơ nào cũng có thể tìm được người tri kỷ dù có phải vượt qua rào cản ngôn ngữ, nhưng nghệ thuật ngâm thơ như của người Việt Nam thì không nơi đâu có được. Cho nên có thể khẳng định rằng ngâm thơ là nét đặc trưng văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam – đó là giá trị nhân văn cao cả, là

tâm hồn trong sáng thanh tao, là bản sắc văn hóa của con người Việt Nam. Qua nghệ thuật ngâm thơ tác động vào tình cảm sâu lắng của mỗi người, từ đó sáng tỏ thêm những ẩn ý tác giả bài thơ trao gửi, chạm đến trái tim người nghe, khởi dậy tình yêu thương gia đình, quê hương, đất nước, con người và bồi dưỡng sự phát triển đạo đức, lối sống, nhân cách của thế hệ trước với thế hệ sau cho mỗi người Việt Nam. Ngâm thơ còn là một phương pháp tuyên truyền, giáo dục độc đáo, đặc sắc, truyền tải tình yêu quê hương, đất nước của mỗi vùng, miền các dân tộc trên lãnh thổ Việt Nam. Bởi qua mỗi chất giọng ngâm của nghệ sĩ khi ngân lên nghe dịu ngọt, êm ái, nhẹ nhàng nhưng đậm thắm, mãnh liệt và nồng nàn, thể hiện ý thơ, tứ thơ của tác giả và mấy ai quên được những giọng ngâm nổi tiếng như: Trần Thị Tuyết, Vương Hà, Thúy Loan, Thúy Mùi, Hồng Ngát, Linh Nhâm...

2. Những thách thức làm cho ngâm thơ mai một trong đời sống văn hóa tinh thần hiện nay

Cuộc sống hiện nay với nhiều loại hình văn hóa nghệ thuật phong phú, đa dạng đã và đang diễn ra sôi động nhằm thỏa mãn đời sống văn hóa tinh thần của nhân dân, có một thực tế đáng buồn đó là: Ngâm thơ – một loại hình văn hóa nghệ thuật đặc trưng nhưng có nguy cơ mai một và đang phải đứng trước những thử thách rất khó khăn so với các loại hình biểu diễn nghệ thuật khác.

Thực tế hiện nay với lối sống công nghiệp hóa, hiện đại hóa, cuộc sống như đang phải chạy đua hối hả, vội vàng hơn... Từ đó mà trong cộng đồng gia đình, làng, xã: ngâm thơ ít được thế hệ trước thường thức và lưu truyền cho thế hệ sau; Bởi ngâm thơ là một kênh tiếp theo để truyền tải nội dung của thơ đến với người nghe, do đó nhất định phải sáng tác thơ trước rồi mới có

nghệ thuật ngâm thơ. Trên sân khấu nghệ thuật chuyên nghiệp và không chuyên – mảng đề tài ngâm thơ còn trống vắng, rất ít diễn viên, nghệ sỹ tìm đến và biểu diễn; Trên các phương tiện nghe, nhìn những giọng ngâm thơ truyền cảm cũng rất ít được phổ biến, nhân rộng, rất hiếm khi có một chương trình nghệ thuật công phu, bài bản tổ chức biểu diễn dành riêng cho loại hình nghệ thuật ngâm thơ. Hiện nay khi xuất hiện ngày càng nhiều những loại hình biểu diễn độc, lạ đi theo thị hiếu của số đông công chúng thời buổi thị trường hóa, hiện đại hóa, sống vội, sống gấp, sống nhanh, thường thức nhanh, mạnh, lạ... Thì đối với sáng tác thơ lại ít có những bài thơ hay, bài thơ giá trị để người nghệ sỹ ngâm thơ. Từ đó gián tiếp làm cho loại hình ngâm thơ ít được quan tâm hơn, ít có khán giả quan tâm, thưởng thức hơn.

Hiện nay, dù ngâm thơ có ý nghĩa sâu sắc trong đời sống xã hội và còn nguyên giá trị, nhưng điều đáng suy ngẫm là loại hình biểu diễn nghệ thuật ngâm thơ, nét đặc trưng của văn hóa truyền thống dân tộc Việt Nam lại đang xa dần với đời sống cộng đồng. Những biểu hiện đó có thể khái quát do một số nguyên nhân.

Một là, sự phát triển năng động của đất nước trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa có nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, bên cạnh mặt tích cực có cả những vấn đề tiêu cực. Do nhịp sống công nghiệp hóa, hiện đại hóa và các giao lưu văn hóa đa dạng, phong phú, rộng hơn trước rất nhiều. Khả năng, điều kiện để lựa chọn sản phẩm văn hóa nghệ thuật cho đời sống tinh thần của nhân dân có yêu cầu khác hơn. Đặt ra cho nghệ thuật

ngâm thơ đứng trước nguy cơ hoặc còn, hoặc mất, thất truyền và mai một trong xu thế âm nhạc ngoại lai lấn át và xâm lấn sân chơi của âm nhạc truyền thống.

Hai là, trong xu thế đa phương hóa, đa dạng hóa, hòa bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển, chủ động và tích cực hội nhập quốc tế có sự mở cửa của thị trường văn hóa. Văn hóa phẩm nước ngoài đã và đang du nhập mạnh vào nước ta bằng nhiều con đường khác nhau, Văn kiện Đại hội XIII của Đảng chỉ ra: “Vai trò của văn hóa trong xây dựng con người chưa được xác định đúng tầm, còn có chiều hướng coi trọng chức năng giải trí đơn thuần. Thiếu những tác phẩm văn hóa, văn học, nghệ thuật lớn phản ánh sinh động tâm vóc công cuộc đổi mới, có tác dụng tích cực đối với con người. Môi trường văn hóa, xã hội tiếp tục bị ô nhiễm bởi các tệ nạn xã hội, tham nhũng, tiêu cực”³. Trong đó có cả các loại hình âm nhạc ngoại lai, ảnh hưởng và tác động lớn đến khả năng thưởng thức nghệ thuật của giới trẻ, đã làm xáo trộn và khó khăn hơn để đưa ngâm thơ gần với hơi thở cuộc sống một cách thường xuyên.

Ba là, một nguyên nhân sâu xa thuộc về trách nhiệm của những người làm công tác quản lý và tổ chức hướng dẫn các hoạt động văn hóa, đã thiếu định hướng cụ thể. Kể cả chất lượng sáng tác và chất lượng tổ chức các buổi biểu diễn, để duy trì thể loại văn hóa phi vật thể quý báu, vốn đã làm giàu nên bản sắc văn hóa truyền thống của dân tộc mà ông, cha ta đã lưu truyền từ thế hệ trước cho thế hệ sau. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng chỉ ra: “Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý văn hóa còn nhiều lúng túng, chậm trễ trong việc thể chế hóa quan

³ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.84.

điêm, chủ trương của Đảng về văn hóa. Đầu tư cho văn hóa chưa đúng mức, còn dàn trải, hiệu quả chưa cao.... Chất lượng và số lượng đội ngũ cán bộ văn hóa chưa đáp ứng được nhu cầu phát triển văn hóa trong thời kỳ mới”⁴.

Bốn là, trên sân khấu chuyên nghiệp và không chuyên, mảng đề tài ngâm thơ dường như không được chú ý. Trong khi đó đa số thị hiếu của số đông người dân, đặc biệt là giới trẻ lại hướng vào thị hiếu âm nhạc tầm thường, sến ngoại, làm cho không mấy người còn cảm thấy yêu thích loại hình nghệ thuật ngâm thơ truyền thống này. Cũng bởi do cuộc chiến tranh xâm lược của kẻ thù lên quê hương, đất nước ta kéo dài, khó khăn, gian khổ và hy sinh... đã phá vỡ nhịp sống thanh bình, êm ả của các làng quê Việt Nam. Nhân dân Việt Nam phải chống lại ách đô hộ và sự xâm lược của thực dân, đế quốc để bảo vệ nền độc lập dân tộc và chủ quyền thiêng liêng của Tổ quốc. Buộc họ phải lãng quên một số sinh hoạt văn hóa thường ngày đã đi sâu vào tiềm thức, trong đó có những giọng ngâm thơ quen thuộc, thân thiết, vốn đã tạo nên nét đẹp nghệ thuật giản dị, thân thương và cảm xúc dâng trào.

3. Một số giải pháp bảo tồn, gìn giữ và phát huy nghệ thuật ngâm thơ trong đời sống hiện nay

Trải qua một khoảng thời gian dài, tiếng ngân của ngâm thơ gần như bị lãng quên, ngày nay môi trường sinh thái nhân văn xã hội đã có nhiều biến đổi tích cực. Do mục đích chấn hưng văn hóa dân tộc, chúng ta chủ trương khôi phục nghệ thuật ngâm thơ với nội dung lành mạnh, mang đậm nét thuần phong mỹ tục, vừa giữ được bản sắc

văn hóa dân tộc, vừa giữ được sắc thái cổ truyền kết hợp với nội dung mới. Việc nghiên cứu, sưu tầm bảo tồn, giữ gìn và phát triển nghệ thuật ngâm thơ là góp phần nâng cao nhận thức tư tưởng và tình cảm của nhân dân với văn hóa truyền thống đặc trưng, tinh hoa của dân tộc. Chính vì vậy, làm thế nào để ngâm thơ – một loại hình sinh hoạt văn hóa truyền thống đầy chất thơ, chất nhạc, thi vị và tinh tế đi được vào đời sống hằng ngày. Khẳng định giá trị đích thực của nghệ thuật ngâm thơ, được nuôi dưỡng để trường tồn, phát triển cần phải tiếp tục nghiên cứu tìm hiểu. Thực tế này, yêu cầu phải có những biện pháp hữu hiệu mới thực hiện được, bởi sự thật ngâm thơ là loại hình nghệ thuật rất khó biểu diễn, lại không phổ biến. Trong khi thế hệ trẻ không những không mặn mà với loại hình nghệ thuật đặc trưng, quý báu này, có khi còn cảm thấy xa lạ. Vì vậy, quan tâm đến việc lưu truyền và phổ biến, phát triển nghệ thuật ngâm thơ, cần thực hiện đồng bộ một số giải pháp sau.

Thứ nhất, bồi dưỡng nguồn lực con người tham gia duy trì bảo tồn và phát huy có hiệu quả thể loại ngâm thơ, trước hết phải là đội ngũ cán bộ văn hóa cơ sở, đoàn viên, thanh niên, những hạt nhân năng khiếu ở cơ sở và lực lượng giáo viên các cấp... Bởi chính lực lượng này làm nòng cốt trong việc sưu tầm, phổ biến nhân rộng các loại hình ngâm thơ trong đời sống xã hội. Do đó cần trang bị kiến thức cơ bản để cán bộ có điều kiện hoạt động, Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh cần phối hợp với Trung ương Hội liên hiệp phụ nữ Việt Nam và các tổ chức đoàn thể xã hội xây dựng kế hoạch, chương trình tổ chức tập huấn ngâm

⁴ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.84 - 85.

thơ, tiếng thơ theo định kỳ cho lực lượng trẻ, giới phụ nữ đặc biệt là thanh thiếu niên để tuyên truyền giá trị nghệ thuật của ngâm thơ, phổ biến, nhân rộng nhiều giọng ngâm thơ truyền thống, suât sắc và cả những làn điệu ngâm thơ mới, sáng tạo.

Thứ hai, sử dụng các thiết chế văn hóa là phương tiện để bảo tồn, nuôi dưỡng, truyền dạy, phổ biến ngâm thơ. Trong công tác xây dựng đời sống văn hóa tinh thần ở cơ sở, cần chú trọng phát huy vai trò của hệ thống thiết chế văn hóa thông tin cơ sở. Đây là thiết chế gần dân nhất, lấy phương thức hoạt động của các thiết chế văn hóa thông tin cơ sở để tổ chức, phổ biến, giữ gìn và phổ biến loại hình nghệ thuật ngâm thơ vào đời sống sinh hoạt văn hóa của mọi tầng lớp nhân dân. Gắn việc giữ gìn bản sắc đặc trưng của ngâm thơ, tiếng thơ với phong trào xây dựng làng văn hóa, khu phố văn hóa, toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa góp phần thiết thực gìn giữ bản sắc văn hóa dân tộc và xây dựng đời sống văn hóa lành mạnh cho nhân dân.

Thứ ba, có chính sách đầu tư nguồn lực kinh phí hỗ trợ kinh phí bảo tồn, lưu giữ và phát triển loại hình này, chúng ta không thể trông chờ vào phương thức xã hội hóa mà phải có chính sách đầu tư kinh phí, nguồn lực tạo điều kiện để các cơ quan chuyên môn bồi dưỡng, giữ gìn và phát huy loại hình nghệ thuật ngâm thơ. Có sự đầu tư về trí tuệ, con người và có một định hướng đúng, có cơ sở vật chất cần thiết làm chức năng bảo tồn, phát huy loại hình ngâm thơ. Hướng dẫn ngâm thơ nhiều hơn nữa trong sinh hoạt văn hóa cộng đồng, đưa ngâm thơ đồng hành trong đời sống nhân dân, là sinh hoạt văn hóa tinh thần không thể thiếu trong

thường thức văn hóa nghệ thuật của mỗi vùng, miền. Các cơ quan quản lý nhà nước chú trọng tạo điều kiện xây dựng môi trường tối ưu, bồi dưỡng nghệ thuật ngâm thơ đủ sức lưu truyền và phát triển đúng như Văn kiện Đại Hội XIII của Đảng xác định: “Tập trung nâng cao chất lượng, hiệu quả của các loại hình văn hóa, văn nghệ. Có kế hoạch, cơ chế và giải pháp xử lý đúng đắn mối quan hệ giữa bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa, lịch sử truyền thống dân tộc trong xây dựng con người, phát triển kinh tế - xã hội. Chú trọng nâng cao giá trị tư tưởng, nghệ thuật, đồng thời bảo đảm tự do, dân chủ trong sáng tạo văn học, nghệ thuật; khuyến khích những tìm tòi mới làm phong phú thêm bản sắc văn hóa Việt Nam; hạn chế các lệch lạc, các biểu hiện chạy theo thị hiếu tầm thường”⁵.

Thứ tư, để ngâm thơ, tiếng thơ được giữ gìn và phát huy, không chỉ dừng lại ở phương thức sưu tầm, lưu trữ, bảo tồn mà cần phải có kế hoạch phối hợp tổ chức liên hoan hội diễn thường xuyên góp phần nuôi dưỡng và phát triển. Sớm đưa ngâm thơ, tiếng thơ trở thành nhu cầu không thể thiếu trong đời sống văn hóa tinh thần của nhân dân ta. Trong các chương trình hoạt động nghệ thuật chuyên nghiệp và không chuyên cần chú ý đến thể loại nghệ thuật ngâm thơ. Đưa ngâm thơ vào sân khấu biểu diễn để hòa nhập với đời sống tinh thần và trở thành nếp sinh hoạt thường nhật không thể thiếu được của cộng đồng. Các phương tiện truyền thông đại chúng đài phát thanh, đài truyền hình các cấp cần tăng thời lượng phát sóng phù hợp để giới thiệu, phổ biến sâu rộng nghệ thuật ngâm thơ.

⁵ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.145.

Thứ năm, đẩy mạnh tuyên truyền sâu rộng không chỉ ở nhận thức của con người mà còn tạo ra môi trường nuôi dưỡng phù hợp để ngâm thơ được lưu truyền và phát huy. Chỉ khi nào ngâm thơ được trả về với cội nguồn của nó, với hơi thở và đất sống của nó, của những nếp sinh hoạt, món ăn tinh thần đã thành truyền thống của nhân dân thì nó mới sống, phát triển và đồng hành cùng với hơi thở, đời sống hiện đại.

Bộ Giáo dục và đào tạo nghiên cứu đưa thể loại ngâm thơ vào trong chương trình giảng dạy chính khóa môn nhạc ở các bậc tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông và đại học. Thông qua đó để bồi dưỡng tư tưởng, đạo đức, lối sống chậm, lành mạnh, giản dị, trong sáng cho các thế hệ học sinh, sinh viên làm nền tảng để ngâm thơ sẽ tồn tại bền vững trong mỗi gia đình, trong tình yêu thơ ca, văn học nghệ thuật của nước nhà và ngâm thơ đồng hành cùng đời sống sinh hoạt văn hóa cộng đồng. Đây cũng là một trong những điều kiện tốt nhất để duy trì, giữ gìn, bảo tồn và phát huy hơn nữa giá trị của ngâm thơ.

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch chỉ đạo hướng dẫn hoạt động văn hóa văn nghệ quần chúng trên địa bàn toàn quốc, đúng với yêu cầu Văn Kiện Đại hội XIII chỉ ra: “Tăng cường đầu tư, khai thác và phát huy tối đa các nguồn lực văn hóa đi đôi với đổi mới nội dung, phương thức quản lý, khắc phục tình trạng đầu tư dàn trải, kém hiệu quả; tăng cường kiểm tra, giám sát, bảo đảm hiệu quả đầu tư cao trong lĩnh vực văn hóa. Đổi mới, hoàn thiện các thiết chế văn hóa từ Trung ương đến cơ sở, bảo đảm hiệu quả. Đào tạo và phát triển đội ngũ cán bộ lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, tham mưu trong lĩnh

vực văn hóa, văn nghệ, nhất là cán bộ chủ chốt thực sự am hiểu về văn hóa, có phẩm chất, bản lĩnh, năng lực chuyên môn, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ”⁶. Trong đó xác định có trọng tâm, trọng điểm và lợi thế vùng, miền, khu vực để phát huy nghệ thuật văn hóa truyền thống, có chú trọng quan tâm đến thể loại nghệ thuật ngâm thơ ở các địa phương. Duy trì ngâm thơ trong các buổi sinh hoạt văn hóa cộng đồng, thông qua sinh hoạt câu lạc bộ gia đình văn hóa, hội diễn nghệ thuật quần chúng các cấp khi tổ chức các phương thức hoạt động của hệ thống thiết chế văn hóa thông tin từ cơ sở. Xây dựng kế hoạch tổ chức liên hoan nghệ thuật ngâm thơ theo lộ trình khu vực vùng, miền hai năm rưỡi một lần, toàn quốc năm năm một lần để khai thác, giữ gìn, bảo tồn, kế thừa và phát huy vốn di sản văn hóa quý báu này. Đồng thời định hướng để các nhà thơ chuyên nghiệp và không chuyên sáng tác thơ hay, suất sắc nhiều hơn nữa, bởi nội dung thơ mới là tiền đề xuất phát của nghệ thuật ngâm thơ.

Giữ gìn, bảo vệ, kế thừa có chọn lọc và phát huy hơn nữa nghệ thuật ngâm thơ, sớm đưa ngâm thơ trở về với đời sống của nhân dân, góp phần xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở ngày càng đa dạng phong phú, phù hợp với quá trình hội nhập quốc tế. Song vẫn phải luôn giữ được truyền thống bản sắc văn hóa dân tộc, đóng góp quan trọng vào sự nghiệp xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước hiện tại và trong thời gian tới luôn đòi hỏi sự quan tâm có trách nhiệm của các cấp, các ngành và toàn xã hội để nghệ thuật ngâm thơ đặc trưng của dân tộc Việt Nam mãi trường tồn./.

⁶ Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr.146 - 147.